

Соціологія гендерних конфліктів

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 «Соціальні та поведінкові науки»</i>
Спеціальність	<i>054 Соціологія</i>
Освітня програма	<i>Врегулювання конфліктів та медіація</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)/заочна/дистанційна/змішана</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кред. ЄКТС/120 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік</i>
Розклад занять	<i>Лекції: 18 Практичні заняття: 36 (66СРС), МКР</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: к.філос.н., доц. Коломієць Тетяна Володимирівна 096-327-05-56 tana_kol@ukr.net Практичні : ст.викл. Баханов Олексій Юрійович</i>
Розміщення курсу	<i>Moodle</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Проблеми конфлікту як зіткнення протилежно спрямованих цінностей, потреб та інтересів та пов'язаної з цим конфліктної взаємодії в суспільстві залишаються актуальними протягом всього існування цивілізації. Загострюючись у переламні моменти історії — період війн, революцій і криз, під час боротьби за владу чи власність, через нестримне прагнення одних панувати над іншими, конфлікти проявляються як у найрізноманітніших сферах: економічній, політичній, культурній, соціальній, так і на всіх рівнях: мікро-, мезо-, макро-, глобальному. Тому ХХІ століття поставило перед людством безальтернативну дилему: або оволодіти наукою й мистецтвом попередження, діагностики та врегулювання конфліктів, або отримати примарні шанси і перспективи виживання людства через фатальні наслідки ігнорування даної проблеми.

У розмаїтті соціальних конфліктів окреме місце займають гендерні конфлікти. Гендерні конфлікти – конфлікти гендерних ролей та суперечності між експектаціями та реальністю в їх реалізації – невід’ємні атрибути соціального розвитку. Проходження курсу дасть можливість визначати, діагностувати та регулювати гендерні конфлікти.

Завдяки засвоєнню змісту курсу студенти матимуть можливість аналізувати історичні передумови та ціннісні засади гендерних конфліктів, шляхи врегулювання конфлікту, що

спираються на новітні соціологічні дослідження. Викладач надаватиме цілісний огляд багатоманітних підходів до визначення сучасних гендерних конфліктів та характеризуватиме соціальні причини їх виникнення і особливості прояву в різноманітних сферах.

Студенти вмітимуть здійснювати аналіз причин, динаміки та наслідків конфлікту шляхом побудови карти конфлікту на практичних заняттях. Для провадження подальшої професійної діяльності студенти набувають навичок активного слухання, ненасильницького спілкування, розвитку емоційного інтелекту в процесі врегулювання гендерних конфліктів, отримують знання щодо особливостей гендерної соціалізації як одного з джерел гендерних конфліктів.

Комунікація з викладачем можлива і заохочуватиметься в межах навчальних занять, а також в межах консультацій з викладачем, місце та час якої повідомляється студентам додатково.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатностей:

- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях (ЗК01);
- Навички міжособистісної взаємодії (ЗК07);
- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК11);
- Здатність здійснювати аналіз соціальних причин та наслідків конфлікту (ФК9);
- Здатність організовувати та підтримувати безпечний та комфортний простір для конструктивних переговорів (ФК10);
- Здатність здійснювати процедуру медіації, налагоджувати та підтримувати комунікацію між різними сторонами конфлікту (ФК11);

Завданням дисципліни є формування таких результатів навчання:

- Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач (РН04);
- Розуміти соціологічні теорії конфліктів та миру, причин та особливостей перебігу регіональних та етнічних конфліктів у світі, методів та процедур їх врегулювання та попередження (РН13);
-

Після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

Знання:

- концептуальні соціологічні підходи, що лежать в основі теорії гендерного конфлікту;
- базові терміни і поняття гендерної соціології;
- особливості формування теорій гендерної соціалізації як одного з джерел гендерних конфліктів;
- ключові ідеї основних представників і представниць, що займалися дослідженням гендерної проблематики;
- роль і місце фемінізму в процесі формування гендерної проблематики;
- джерел виникнення, структури та видів гендерних конфліктів;

Уміння:

- здійснювати критичний аналіз причин виникнення гендерних конфліктів та способів їх врегулювання;
- знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел стосовно проблематики гендерних конфліктів;
- працювати з картою конфлікту;
- використовувати набуті знання в повсякденних гендерних практиках;

- досягати гендерного консенсусу у конфліктних ситуаціях, спричинених деструктивними наслідками дії гендерних стереотипів;

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна вивчається після опанування соціально-політичних, соціологічних та правових дисциплін.

Дисципліна перебуває у певному логічному зв'язку з такими дисциплінами, як «Сучасні соціологічні теорії», «Теорія і історія врегулювання конфліктів», «Нерівності, конфлікти і соціальна справедливість», що створюють загальну світоглядну і методологічну основу для сприйняття студентами змісту пропонованої дисципліни.

Вивчення дисципліни дозволить ефективніше опановувати комунікативні навички та вирішувати складні конфліктні ситуації під час професійної діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни

Денна форма

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	Всього	у тому числі			
		Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС

1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Теоретичні засади соціології гендерних конфліктів					

<i>Тема 1. Введення в курс "Соціології гендерних конфліктів", основні поняття та завдання курсу</i>	7	1	2	0	4
<i>Тема 2. Природа гендерних конфліктів: історичний та культурний аспекти.</i>	7	1	2	0	4
<i>Тема 3. Витоки та генеза досліджень гендерних конфліктів</i>	8	1	2	0	5
<i>Тема 4. Фемінізм і проблематизація гендерних конфліктів</i>	8	1	2	0	5
<i>Тема 5. Роль Симони де Бовуар у розвитку гендерного дискурсу</i>	8	1	2	0	5
<i>Тема 6. Жіночий рух як метод подолання гендерних конфліктів в Україні</i>	8	1	2	0	5
<i>Тема 7. Поява «нової жінки» в українській культурі модернізму</i>	6	1	2	0	3
<i>Тема 8. Чоловічі студії. Маскулінність.</i>	6	1	2	0	3
<i>Тема 9. Гендерна соціалізація особистості: детермінанти гендерних конфліктів</i>	6	1	2	0	3
<i>Тема 10. Гендерна стратифікація суспільства як джерело конфліктів</i>	6	1	2	0	3
<i>Разом за розділом 1</i>	70	10	20	0	40
Розділ 2. Особливості прояву гендерних конфліктів в суспільстві					
<i>Тема 1. Гендерні конфлікти в галузі політики</i>	6	1	2	0	3

Тема 2. Гендерний аналіз правових відносин	6	1	2	0	3
Тема 3. Гендерні аспекти домашнього насилля: поняття, причини, способи запобігання і протидії	6	1	2	0	3
Тема 4. Гендерна нерівність в економічній галузі	6	1	2	0	3
Тема 5. Гендерні конфлікти в сім'ї	6	1	2	0	3
Тема 6. Гендерні конфлікти в освітній сфері	6	1	2	0	3
Тема 7. Проблеми пошуку гендерного консенсусу	4	1	2	0	2
МКР	2	1			
Разом за розділом 2	50	8	14	0	20
Залік			2		6
Всього годин	120	18	36	0	66

Заочна форма

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	Всього	у тому числі			
		Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Теоретичні засади соціології гендерних конфліктів					
Тема 1. Введення в курс "Соціології гендерних конфліктів", основні поняття та завдання курсу	7	1	0	0	3,5
Тема 2. Природа гендерних конфліктів: історичний та культурний аспекти.	7	0	1	0	7
Тема 3. Витоки та генеза досліджень гендерних конфліктів	7	0	0	0	7
Тема 4. Фемінізм і проблематизація гендерних конфліктів	7	2	2	0	3,5
Тема 5. Роль Симони де Бовуар у розвитку гендерного дискурсу	7	0	0	0	7
Тема 6. Жіночий рух як метод подолання гендерних конфліктів в Україні	7	0	0	0	7
Тема 7. Поява «нової жінки» в українській культурі модернізму	7	0	0	0	7
Тема 8. Чоловічі студії. Маскулінність.	7	0	1	0	7
Тема 9. Гендерна соціалізація особистості: детермінанти гендерних конфліктів	7	0	0	0	7
Тема 10. Гендерна стратифікація суспільства як джерело конфліктів	7	0	0	0	7
Разом за розділом 1	70	3	4	0	70

Розділ 2. Особливості прояву гендерних конфліктів в суспільстві					
Тема 1. Гендерні конфлікти в галузі політики	5		0	0	5
Тема 2. Гендерний аналіз правових відносин	5		0	0	5
Тема 3. Гендерні аспекти домашнього насилля: поняття, причини, способи запобігання і протидії	6	1	0	0	5
Тема 4. Гендерна нерівність в економічній галузі	5		0	0	5
Тема 5. Гендерні конфлікти в сім'ї	5		0	0	5
Тема 6. Гендерні конфлікти в освітній сфері	5		0	0	5
Тема 7. Проблеми пошуку гендерного консенсусу	5		0	0	5
МКР	2				2
Разом за розділом 2	48	1	0	0	38
Залік	2				2
Всього годин	120	4	4	0	110

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1 Базова література

1. Гендер для медій : підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / [співавторки : Марія Маєрчик, Людмила Малес, Тамара Марценюк [та ін.] ; за ред. : Марії Маєрчик, Ольги Плахотнік, Галини Ярманової ; Інститут народознавства Національної академії наук України, Центр культурно-антропологічних студій, Представництво Фонду ім. Гайнріха Бюлля в Україні. - Київ : Критика, 2017. – 216с. https://opac.kpi.ua/F/4TVSA5K72KFUDKA413C4TQGDM2LJQGC425PUY6HLH4LQKD65M1-53570?func=full-set-set&set_number=001999&set_entry=000001&format=040
2. Кімелл Майкл. Гендероване суспільство /Пер. з англ. С.Альошина./ Макйкл Кімелл. – К.: Сфера, 2003. – 490с. https://gender.org.ua/images/lib/genderovane_suspil.pdf
3. Основи теорії гендеру: навч. посіб. / ПРООН; Київ. ін-т гендер. досліджень; редкол : В.П. Агеєва, Л.С. Кобелянська, М.М. Скорик; відп. ред. М.М. Скорик. – Київ: К.І.С., 2004. – 536 с. <https://genderindetail.org.ua/library/osvita/osnovi-teorii-genderu-navchalniy-posibnik-134419.html>

4.2 Допоміжна література:

1. Агеєва В. Жіночий простір: Феміністичний дискурс українського модернізму./ В.Агеєва. – К.: Факт, 2008. – 360с. <https://book-ye.com.ua/catalog/literaturoznavstvo/zhinochyj-prostir-feministychnyj-dyskurs-ukrayinskoho-modernizmu/>

2. Айслер Р. Чаша та меч: Наша історія, наше майбутнє / Пер. з англ. Н.Комарова / Ріане Айслер / К.: Сфера, 2003. – 355 с.
https://opac.kpi.ua/F/XEE1Y58EAE2CHCNXDYP18Y816U1GLVCDV2V6K4S6KTRD31SM3Q-60861?func=find-b&REQUEST=Айслер+Р.+Чаша+та+меч%3A+Наша+історія%2C+наше+майбутнє&x=0&y=0&find_code=WRD&ADJACENT=N
3. Кауфман Майкл, Кімел Майкл. Чоловіки про фемінізм / пер.з англ. Ольги Любарської. Київ, 2019. – 208 с. <https://chytomo.com/book/choloviky-pro-feminizm/>
4. Коломієць Т.В. Подолання гендерної асиметрії як механізм регулювання соціальних конфліктів українського суспільства // Політологія. Соціологія. Право. Вісник КПІ ім. Ігоря Сікорського. С.74-79. Режим доступу: <http://visnyk-psp.kpi.ua/article/view/195641/195986>
5. Кутуєв П. В. Модерн, модернізація та розвиток: ідеї та практики / П.В. Кутуєв – К.: Талком, 2015 – 467 с.
6. Марценюк Тамара. Чому не варто боятися фемінізму. Київ: Комора, 2018. 328с. <https://chytomo.com/chomu-ne-var-to-boiatysia-feminizmu/>
7. Павличко Соломія. Фемінізм / Віра Агеева (упоряд.та передмов.). — К. : Видавництво Соломії Павличко "Основи", 2002. — 322с.
https://chtyvo.org.ua/authors/Pavlychko_Solomiia/Feminizm_zbirka/

В якості допоміжних матеріалів пропонується використання інформаційні ресурси кафедри соціології, що містять відеоматеріали з лекціями провідних вчених, їх монографії і статті, а також методичні матеріали і архів фахового наукового видання кафедри.

1. <http://www.sociology.kpi.ua/literature> - кафедра соціології КПІ ім.Ігоря Сікорського
2. <http://www.socio-journal.kpi.kiev.ua/> - Вісник КПІ ім. Ігоря Сікорського. Соціологія. Політологія. Право.
3. <http://i-soc.com.ua/journal/content.php> – Социология: теория, методы, маркетинг.
4. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
5. <https://prometheus.org.ua/>. Найкращі онлайн-курси України та світу.
6. <http://www.krona.org.ua/nash.html> // Бібліотека Гендерного центру «Крона»

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

5.1 Денна форма Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (завдання на СРС)
	<i>Розділ 1. Теоретичні засади соціології гендерних конфліктів</i>
1	Тема 1. Введення в курс "Соціології гендерних конфліктів", основні

	<p>поняття та завдання курсу. Основні питання: Проблематика та завдання курсу. Гендер як багатомірне поняття. Етимологія слова "гендер". Система "стать-гендер". Співвідношення визначень біологічної (sex) та соціальної (gender) статі. Соціальне конструювання гендеру. Конфлікт: поняття, типологія. Особливості гендерних конфліктів. СРС: Соціологічне розуміння гендерних конфліктів.</p>
2	<p>Тема2. Природа гендерних конфліктів: історичний та культурний аспекти. Основні питання: Історичний та культурний характер гендерних відмінностей. Інтеракційний та інституційний підходи в гендерній теорії. Реляційний та ситуаційний характер гендеру.. Основні інтерпретативні рамки гендерної теорії: особистісний підхід, інтеракційний підхід, інституційний підхід. Стать і гендер: теорія двох шухляд. Завдання на СРС: Антропологічні, кроскультурні, психологічні дослідження гендерних конфліктів.</p>
3	<p>Тема3 : Витоки та генеза досліджень гендерних конфліктів Основні питання Гендерні ідеї у працях Платона та Арістотеля. Ранньохристиянська концепція статі. Формування гендерних стереотипів у роботах філософів Просвітництва. Роль З.Фрейда у дослідженні гендерних конфліктів. Психоаналіз, фемінізм та гендерні теорії. Завдання на СРС: Концепція статевого диморфізму Ж.Ж.Руссо.</p>
4	<p>Тема 4. Фемінізм і проблематизація гендерних конфліктів. Основні питання: Причини та передумови появи феміністичних ідей. Роль фемінізму у становленні гендерних студій. Типологія фемінізму (ліберальний, соціалістичний, радикальний, релігійний, екзистенційний, постмодерний). СРС: Фемінізм у історичній ретроспективі.</p>
5	<p>Тема 5. Роль Симони де Бовуар у розвитку гендерного дискурсу Основні питання: Життєвий і творчий шлях Симони де Бовуар. Значення праці "Друга стать" С.де Бовуар для розвитку неофемінізму. Трансцендентність та іманентність як стратегії розвитку особистості. Жінка та екзистенційна свобода. Відсутність свободи вибору жінки як риса патріархального суспільства. Завдання на СРС: «Друга стать» Симони де Бовуар: «Екзистенціалізм для жінок» чи «Біблія фемінізму».</p>
6	<p>Тема 6. Жіночий рух як метод подолання гендерних конфліктів в Україні Основні питання: Причини виникнення, напрямки, типологія, жіночого руху в Україні. Жіночі організації в Західній і Наддніпрянській Україні. Роль Мілени Рудницької у діяльності жіночого руху України. Перспективи розвитку жіночих організацій в сучасному українському суспільстві. Завдання на СРС: Особливості функціонування жіночих організацій в Західній і Наддніпрянській Україні.</p>
7	<p>Тема 7. Конфлікт «нової жінки» в українській культурі модернізму Основні питання: Феномен жінок-письменниць в українській літературі XIX ст. Конфліктність гендерних поглядів у творчості О.Кобилянської, Н. Кобринської, Олени Пчілки. Гендерний контекст літературної спадщини Лесі Українки. Роль С.Павличко у інституціоналізації гендерних досліджень в Україні. Завдання на СРС: Гендерні аспекти сучасного українського культурного простору.</p>

8	<p>Тема. Чоловічі студії. Маскуліність. Основні питання: Поняття «маскуліності». Типи маскуліності. Основні парадигми дослідження маскуліності .«Криза маскуліності» і чоловічі рухи. Чоловічі студії: передумови виникнення, засадничі напрямки. І.Кон про маскуліність у мінливому світі. Девід Гілмор «Загадка мужності». Поняття андрології. Завдання на СРС: Український чоловік і його проблеми.</p>
9	<p>Тема 3. Гендерна соціалізація особистості: детермінанти гендерних конфліктів. Основні питання: Поняття гендерної соціалізації та гендерної ідентичності. Етапи здійснення гендерної соціалізації: моделювання, закріплення, самосоціалізація. Механізми формування гендерної ідентичності. Гендерна ідентичність. Сексуальність. Сексуальна орієнтація. Гендерний ідеал. Гендерні стереотипи. Гендерні ролі. Обмеження, що накладаються маскуліною та фемінною роллю. Основні чинники гендерної соціалізації особистості: сім'я, ровесники, школа, ЗМІ. СРС: Гендерний соціальний контроль.</p>
10	<p>Тема: Гендерна стратифікація суспільства як джерело конфліктів Основні питання: Поняття "гендерна нерівність", "гендерна стратифікація", "гендерна дискримінація". Місце гендеру у структурі соціальної нерівності. Клас, стать, раса, вік, громадянство як вектори вимірювання соціальної нерівності, їх схрещення. Гендерна стратифікація в символічних системах - в галузі мови, релігії, ЗМІ. Теорії гендерної диференціації. Теорія функціоналізму (Т.Парсонс, Р.Бейлс); конфліктний підхід (Р.Колінз), марксистська (К.Маркс, Ф.Енгельс, А.Бебель) та немарксистська концепції (Х.Хартманн, Р.Беррон, Г.Норріс), інтеракціоністський підхід (Н.Чодороу) та інші. Завдання на СРС: Гендерна нерівність в міжособистісних стосунках.</p>
<p>Розділ 2. Особливості прояву гендерних конфліктів у суспільстві.</p>	
11	<p>Тема: Гендерні конфлікти в галузі політики Основні питання: Гендерні аспекти політичної активності. Основні фактори політичної участі жінок: політична соціалізація, структурні та ситуаційні фактори, дискримінаційна політика. Політична репрезентація жінки. Міжнародний досвід жіночого політичного ресурсу. Політика рівних можливостей. Визначення політичної коректності. Роль жіночого руху у вирішенні гендерних проблем. Репрезентація жінок в політичному процесі України. Завдання на СРС: Політичні квоти: вирішення чи поглиблення гендерних конфліктів.</p>
12	<p>Тема: Гендерний аналіз правових відносин Основні питання: Проблематика статі в галузі законодавства та права. Міжнародне та республіканське законодавство про права жінок та питання його вдосконалення. Недоліки державного соціального захисту жінок, материнства й дитинства, багатодітних сімей та ін. Насилля проти жінок як соціальна і юридична проблема. Типологія насилля проти жінок (фізичне,</p>

	<p>сексуальне, емоційне, економічне та ін). Шляхи подолання гендерного насилля.</p> <p>Завдання на СРС: Гендерно-чутливе законодавство: сутність та характеристики.</p>
13	<p>Тема: Гендерні аспекти домашнього насилля: поняття, причини, способи запобігання і протидії</p> <p>Основні питання: Насилля проти жінок як соціальна і юридична проблема. Типологія насилля проти жінок (фізичне, сексуальне, емоційне, економічне та ін). Шляхи подолання гендерного насилля.</p> <p>Завдання на СРС: Механізми та наслідки жіночої віктимізації (жертвна поведінка жінки як наслідок статево типізованого виховання).</p>
14	<p>Тема: Гендерні нерівність в економічній галузі</p> <p>Основні питання: Гендерний вимір соціально-економічної нерівності. Диференціація праці за статтю. Механізми фемінізації окремих галузей зайнятості, професій, занять. Гендерна характеристика зарплатні та рівня життя. Відмінності професійного просування чоловіків та жінок. Проблеми трудової дискримінації жінок. Мотиви трудової діяльності жінок. Стратегії поєднання професійної зайнятості та сімейного життя. Професійна орієнтація жінок під час економічних змін. Нові можливості зайнятості.</p> <p>Завдання на СРС: Гендерний вимір лідерства (професійна сфера).</p>
15	<p>Тема: Гендерні конфлікти в сім'ї</p> <p>Основні питання: Поняття сім'ї. Види, типи сімей. Сімейні конфлікти: поняття, типологія. Гендерно-рольові конфлікти в сім'ї. Патріархальні та егалітарні сім'ї. Причини виникнення та шляхи врегулювання конфліктів у в сім'ї. Міжпоколінні конфлікти в сім'ї. Ціннісні конфлікти в сім'ї. Проблема свободи репродуктивного вибору. Концепція відповідального батьківства. Свобода репродуктивного вибору. Трансформація сучасної сім'ї.</p> <p>СРС: Чайлд-фрі як прояв конфлікту цінностей.</p>
16	<p>Тема: Гендерні конфлікти в освітній сфері</p> <p>Основні питання: Жіноча "нездатність" до отримання освіти як виправдання патріархальних цінностей. Репрезентація жінок в науково-освітній сфері. Компаративний аналіз здібностей до отримання та продукування знання (жінки - чоловіки). Гендеровані навчальні заклади. Гендерна дискримінація на сторінках підручників. Проблема «прихованого навчального плану».</p> <p>Завдання на СРС: Право на освіту як одна з головних вимог жіночого руху.</p>
17	<p>Тема: Проблеми пошуку гендерного консенсусу.</p> <p>Основні питання: «Теорія культурної трансформації» Р.Айслер (модель владарства та модель партнерства). Проблема феміністичного сепаратизму. Андрогінність як ідеал гендерної рівноваги. Дегендероване суспільство: можливості і перспективи розвитку.</p> <p>Завдання на СРС: Чи мають політичне значення біологічні відмінності між чоловіками й жінками.</p>

Семінарські (практичні) заняття

Семінарські заняття мають на меті розвиток у студентів вміння працювати з науковою літературою, приймати активну участь у дискусії, формулювати та відстоювати свою позицію, розробляти та представляти презентації з ключових тем.

Основною формою роботи на семінарському занятті є практичні кейси, які поєднують теоретичні та прикладні аспекти курсу та дозволяють діагностувати комунікативні компетентності магістрантів в поєднанні з демонстрацією та закріпленням знань. Викладач оцінює як глибину, ширину, точність понять і визначень, дану магістром під час вирішення практичних конфліктних кейсів, так і здатність оперативно реагувати на запитання аудиторії.

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять:

- сформулювати у студентів поняття сутності гендерного конфлікту;
- надати студентам знання про основні сучасні тенденції досліджень гендерних конфліктів;
- навчити використовувати здобуті навички та знання на практиці;

№ з/п	Назва теми заняття
1	Основні поняття та завдання курсу
2	Природа гендерних конфліктів: історичний та культурний аспекти.
3	Витоки та генеза досліджень гендерних конфліктів.
4	Фемінізм і проблематизація гендерних конфліктів.
5	Роль Симони де Бовуар у розвитку гендерного дискурсу
6	Жіночий рух як метод подолання гендерних конфліктів в Україні
7	Конфлікт «нової жінки» в українській культурі модернізму
8	Чоловічі студії. Маскулінність.
9	Гендерна соціалізація особистості: детермінанти гендерних конфліктів
10	Гендерна стратифікація суспільства як джерело конфліктів
11	Гендерні конфлікти в галузі політики
12	Гендерний аналіз правових відносин
13	Гендерні аспекти домашнього насилля: поняття, причини, способи запобігання і протидії
14	Гендерна нерівність в економічній галузі
15	Гендерні конфлікти в сім'ї
16	Гендерні конфлікти в освітній сфері
17	Проблеми пошуку гендерного консенсусу

5.2 Заочна форма

Лекційні заняття

1	<p>Тема: Введення в курс "Соціології гендерних конфліктів", основні поняття та завдання курсу</p> <p>Основні питання: Проблематика та завдання курсу. Гендер як багатомірне поняття. Етимологія слова "гендер". Система "стать-гендер". Співвідношення визначень біологічної (sex) та соціальної (gender) статі. Соціальне конструювання гендеру. Конфлікт: поняття, типологія. Особливості гендерних конфліктів.</p> <p>Завдання на СРС: Соціологічне розуміння гендерних конфліктів..</p>
---	---

2	<p>Тема: Фемінізм і проблематизація гендерних конфліктів.</p> <p>Основні питання: Причини та передумови появи феміністичних ідей. Роль фемінізму у становленні гендерних студій Типологія фемінізму (ліберальний, соціалістичний, радикальний, релігійний, екзистенційний, постмодерний).</p> <p>Завдання на СРС: Фемінізм у історичній ретроспективі. Дидактичні засоби: Зображувальні наочні посібники: таблиці та схеми</p>
3	<p>Тема: Гендерні аспекти домашнього насилля: поняття, причини, способи запобігання і протидії</p> <p>Основні питання: Насилля проти жінок як соціальна і юридична проблема. Типологія насилля проти жінок (фізичне, сексуальне, емоційне, економічне та ін). Шляхи подолання гендерного насилля.</p> <p>Завдання на СРС: Механізми та наслідки жіночої віктимізації (жертвна поведінка жінки як наслідок статевотипізованого виховання).</p>

Семінарські (практичні) заняття

1	<p>Тема 1. Природа гендерних конфліктів: історичний та культурний аспект.</p> <p>Заняття передбачає аналіз структури та видів конфліктів, ознак конфліктів, чинників та джерел виникнення конфліктів. Розгляд конфліктних ситуацій на прикладі шкали ескалації конфлікту Ф. Глазла.</p> <p>У результаті семінарського заняття студенти під керівництвом викладача розглянуть конфліктні кейси. Розробляють карту конфлікту. Визначають рівень емоційної напруги конфліктуючих сторін, та обирають стратегію вирішення конфлікту.</p>
2	<p>Тема: Фемінізм і проблематизація гендерних конфліктів.</p> <p>Заняття передбачає аналіз причин та передумов появи феміністичних ідей, роль фемінізму у становленні гендерних студій, типологія фемінізму (ліберальний, соціалістичний, радикальний, релігійний, екзистенційний, постмодерний).</p> <p>У результаті семінарського заняття студенти розглядатимуть практичні кейси впливу фемінізму на проблематизацію гендерних конфліктів.</p>
3	<p>Тема. Чоловічі студії. Маскулінність.</p> <p>Заняття передбачає аналіз поняття «маскулінності». Типи маскулінності. Основні парадигми дослідження маскулінності .«Криза маскулінності» і чоловічі рухи. Чоловічі студії: передумови виникнення, засадничі напрямки. Девід Гілмор «Загадка мужності». Поняття андрології.</p> <p>У результаті семінарського заняття студенти розглядатимуть практичні кейси гендерної ролі українського чоловіка та викликані нею проблеми.</p>

1. Самостійна робота студента

З метою поглиблення знань студентів з дисципліни, отримання досвіду самостійної роботи з науковою літературою, пропонується самостійне опрацювання наукової літератури з проблемних питань. Від студентів вимагається знання основних проблем та визначень семінарських тем, вільне володіння категоріальним апаратом дисципліни.

Крім того студенти мають самостійно розглянути завдання, призначені для самостійної роботи і на основі цієї інформації вільно відповідати на поставлені питання.

Політика та контроль

2. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Опрацьовуючи навчальний матеріал кредитного модуля «Соціологія гендерних конфліктів», студенти виконують індивідуальне семестрове завдання шляхом написання МКР у форматі академічного есе.

Відвідуваність і виконання завдань

За умови практичної відсутності у вітчизняному науково-освітньому просторі комплексних навчально-наукових видань з даної проблематики, дуже важливо відвідувати лекції, на яких висвітлюватиметься систематизований навчальний матеріал, в обсязі, достатньому для опанування дисципліни бакалаврами. Студентам складно буде належно підготуватись до семінарського заняття, виконати практичне завдання, якщо вони будуть пропускати лекції. Тому для студенток/ів, які бажають продемонструвати відмінні результати навчання, активна робота на лекційних заняттях просто необхідна і буде оцінюватись під час проведення експрес-контрольних. Разом з тим, відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Активна участь студентів на практичних заняттях є обов'язковою і буде заохочуватись. Рейтинг студентів значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на практичних (семінарських) заняттях. Кожне пропущене практичне заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг студентів з дисципліни. Немає конкретної кількості пропущених практичних занять, які потребуватимуть самостійного опрацювання студентами відповідних тем (виконання завдань) і додаткового спілкування з цього приводу з викладачем. Разом з тим, студенти, які пропустили практичні заняття, можуть отримати низький рейтинг, який не дозволить допустити їх до заліку. В такому разі теми з пропущених семінарських занять мають бути обов'язково вивчені, а практичні завдання виконані студентами. Контроль рівня розуміння студентами пропущених тем (виконання завдань) відбуватиметься під час індивідуального спілкування з викладачем за графіком консультацій, або за можливості, під час навчального заняття («на парі»). Студенти, які виконують відповідні завдання, отримуватимуть відповідні бали до рейтингу залежно від якості відповідей (виконання завдання).

Теми і завдання для практичних занять передбачені робочою програмою дисципліни, доступні у системі «Кампус» та Moodle.

На лекціях та практичних заняттях допускається використання ноутбуків, смартфонів, але лише для цілей, зумовлених темою заняття і відповідним тематичним завданням. Використовувати зазначені (та інші подібні) засоби для розваги чи спілкування під час заняття не варто. Відповідати на питання викладача, читаючи з екрану смартфона, ноутбуку, підручника чи іншого паперового носія не варто також. Це характеризує рівень підготовки студента як невисокий.

Форми роботи

Навчальні заняття з дисципліни «Соціологія гендерних конфліктів» проводяться у формі лекцій та практичних семінарських занять.

На лекціях викладач формулює положення теорій сучасних теорій гендерних конфліктів та моделей, за необхідності, відтворюючи матеріал у вигляді презентації. Лекції відбуваються у формі діалогу, коли викладач задає зустрічні запитання аудиторії щодо навчального матеріалу, може попросити дати оперативну відповідь на поточне запитання, або матеріал попередніх занять.

Основною формою роботи на семінарському занятті є як відповіді на теоретичні питання, так і робота з практичними кейсами.

Опанування дистанційних курсів.

За бажанням здобувача в умовах, що не сприяють регулярному відвідуванню занять, допускається вивчення окремих змістовних частин освітнього компонента в асинхронному режимі, зокрема, через опанування дистанційних курсів. Для врахування в системі оцінювання балів за опанування таких курсів, вони мають відповідати змістовно силабусу, бути узгоджені із викладачем, та на підтвердження проходження курсів студент має надати відповідний документ із зазначенням назви та обсягу в годинах. Визнання результатів неформальної освіти відбувається у порядку, визначеному у відповідному Положенні КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

3. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: [опитування за темою заняття, експрес-контрольні](#);

Календарний контроль: [проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу](#).

Семестровий контроль: [залік](#)

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

1) відповіді, вирішення завдань та доповнення відповідей інших студентів на семінарських заняттях;

2) складання кейсів та участі у процесі дискусії на семінарських заняттях;

3) написання МКР у форматі академічного есе;

4) результатів експрес-контрольних на лекціях;

Робота на семінарських заняттях оцінюється в 5 балів за такими критеріями:

– «відмінно» – творчий підхід до розкриття проблеми, участь у дискусії, складання кейсів – 5 балів;

– «добре» – глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція, складання кейсів – 3-4 бали;

– «задовільно» – обґрунтоване розкриття проблеми з певними недоліками – 1-2 бал;

– «незадовільно» – повна пасивність на семінарському занятті – 0 балів.

Викладач оцінює роботу студента на кожному практичному занятті, але конкретна підсумкова кількість балів за роботу на практичних заняттях виставляється викладачем під час першого і другого етапу проміжної атестації – на восьмому і шістнадцятому тижнях навчання відповідно. Рейтинг студента станом на 8-й тиждень (за результатами роботи на 6-8 практичних заняттях) і 16-й тиждень (за результатами роботи на наступних 6-8 практичних заняттях) навчання повідомляється студенту на занятті чи в особистому кабінеті електронного кампусу.

Деталізовані критерії оцінювання результатів навчання студента визначені у положенні про PCO з дисципліни.

Студент може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення студента з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Виступи з доповідями на семінарських заняттях, активність роботи на семінарських заняттях, участь у дискусіях	75	5	15	75
2.	Експрес-контрольні на лекціях	10	5	2	10
3.	Модульна контрольна робота (МКР)	15	15	1	15
	Всього				100

Умови допуску до семестрового контролю: [зарахування усіх передбачених РП документів](#)

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

4. **Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)**

Рекомендації студентам

Працюючи на лекції, студенту важливо застосовувати техніку конспектування основних понять, ознак, класифікацій, визначень, процедур, про які розповідатиме викладач. Якщо студент буде уважно слухати, фіксувати відповідний матеріал, потім прочитає цей текст, застосує його при вирішенні завдання чи підготовці до практичного заняття. Якщо після цього студент презентує свою обґрунтовану позицію (думку), критично оцінить позиції (думки) інших студентів, ставитиме питання викладачу та студентам – обсяг засвоєного ним навчального матеріалу і глибина його розуміння збільшуватиметься в рази.

Під час підготовки до практичного заняття студентка/т має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, бажано ознайомитись з додатковими ресурсами в мережі. При виникненні питань, виявленні незрозумілих положень необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем. На семінарському занятті навіть добре підготовлені студенти не повинні залишатись пасивними спостерігачами, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж студенти не ознайомились з навчальним матеріалом, їм варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Під час відповіді не треба боятися помилитися – одним з важливих завдань вивчення гуманітарних дисциплін є вироблення вміння логічно мислити і відповідно висловлювати власні думки. Однак, варто пам'ятати, що незнання матеріалу дисципліни є суттєвим недоліком роботи студента і буде негативно впливати на його загальний рейтинг. Відповідальне ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу не лише правильно засвоїти навчальний матеріал, але й оптимізувати процедуру проходження семестрового контролю.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відеоконференцій та освітньої платформи Сікорський для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено к.філос.н., доценткою кафедри соціології Коломієць Тетяною Володимирівною

Ухвалено кафедрою соціології (протокол № 12 від 23.06.2023)

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол № 11 від 27.06.2023)

Додаток А

Рейтингова система оцінювання результатів навчання (для студентів денної форми)

Рейтинг студента з дисципліни «Соціологія гендерних конфліктів» складається з балів, що отримуються за:

- 1) доповіді, відповіді та доповнення відповідей інших студентів, складання кейсів та участі у процесі дискусії на семінарських заняттях;
- 2) написання МКР у форматі академічного есе;
- 3) результатів експрес-контрольних на лекціях;

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. Робота на семінарських заняттях (максимальна кількість балів на 1 семінарському занятті складає 5):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших студентів у процесі дискусії; складання кейсів, участь у симуляційних вправах;	5
активність роботи на семінарських заняттях, участь у дискусіях; доповнення, складання кейсів, участь у симуляційних вправах;	3-4
активність роботи на семінарських заняттях, участь у дискусіях	1-2

2. Написання МКР у форматі академічного есе (максимально 15 балів)

Інноваційно-творчий підхід до розкриття проблеми, дотримання формальних і змістовних вимог до академічного есе.	14-15
Глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція, дотримання формальних і змістовних вимог до академічного есе.	12-13
Обґрунтоване розкриття проблеми з певними недоліками, дотримання формальних і змістовних вимог до академічного есе.	10-11
Достатнє розкриття проблеми з численними недоліками, незначне порушення формальних і змістовних вимог до академічного есе.	9
Недостатнє розкриття проблеми з численними недоліками, значне порушення формальних і змістовних вимог до академічного есе.	0-8

Заохочувальні бали

Всього не більше 5 балів за такі види робіт:

– за науково-дослідницьку діяльність (участь у конференціях, конкурсах студентських робіт, публікації);

– участь у факультетських олімпіадах з дисципліни та всеукраїнських олімпіадах

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$RD = 75 + 10 + 15 = 100 \text{ балів.}$$

Студенти, які набрали протягом семестру 60 і більше балів ($RD \geq 0,6 R$) отримують залік так званим “автоматом” відповідно до набраного рейтингу.

Студенти, які не надали всіх передбачених програмою дисципліни документів не допускаються до заліку.

Студенти, які надали всі документи, але набрали протягом семестру менше 60 балів ($RD < 0,6 R$) виправляють недоліки у наданих документах і отримують залік за результатами такої роботи із урахуванням якості складених документів і активності на семінарських (практичних) заняттях.

Для отримання студентом відповідних оцінок (ECTS та традиційних) його рейтингова оцінка (**RD**) переводиться згідно з таблицею:

RD	Оцінка ECTS	Оцінка традиційна
95 – 100	відмінно	Відмінно
85 – 94	дуже добре	Добре
75 – 84	добре	
65 – 74	задовільно	Задовільно
60 – 64	достатньо (задовольняє мінімальні критерії)	
RD < 60	незадовільно	Незадовільно

Тематика модульних контрольних робіт:

1. Крос-культурний характер гендерних конфліктів.
2. Гендерна нерівність versus гендерна відмінність.
3. Чи можливе безконфліктне суспільство.
4. Порівняльні характеристики медіації та інших інструментів врегулювання конфліктів.
5. Гендерні стереотипи як джерело гендерних конфліктів.
6. Асиметричне батьківство як риса традиційних суспільств.
7. Концепція чайлд-фрі як прояв ціннісних конфліктів.
8. Розкрийте роль стереотипів у процесі гендерної соціалізації.
9. Проаналізуйте поняття гендерної професійної сегрегації.
10. Розкрийте полісемантичність терміну «гендер».
11. Проаналізуйте проблему фемінізації бідності.
12. Проаналізуйте поняття гендеру як соціального інституту.
13. Розкрийте сутність експресивної й інструментальної ролі.
14. Дайте визначення патріархальному та егалітарному типу сімей, їх джерел конфліктності.
15. Проаналізуйте гендерний розподіл ролей у сім'ї.
16. Охарактеризуйте сім'ю як агента гендерної соціалізації.
17. Охарактеризуйте школу як агента гендерної соціалізації, проаналізуйте гендерні конфлікти в школі.
18. Проаналізуйте гендерну стратифікацію в символічних системах (на прикладі релігії).
19. Охарактеризуйте концепцію гендерної схеми С.Бем.
20. Охарактеризуйте насилля проти жінок як соціальну і юридичну проблему.
21. Визначте обмеження, що накладаються маскулінною роллю.
22. Визначте обмеження, що накладаються фемінною роллю.